

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 1.4.2008
KOM(2008) 169 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI IR
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI**

Muitų sąjungos raidos strategija

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI IR EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI

Muitų sąjungos raidos strategija

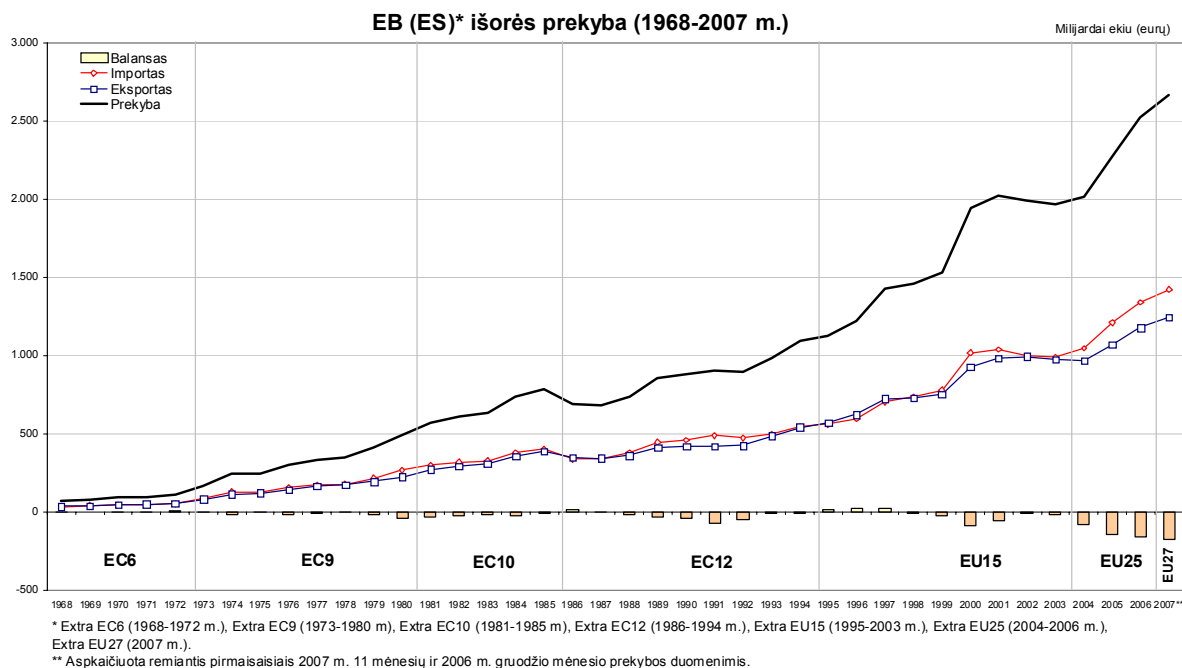
1. ĮVADAS

Europos Sąjungos (toliau – ES) muitų sąjunga, kurios 40-osios įkūrimo metinės bus švenčiamos 2008 m. liepos 1 d., yra Europos bendrijos pagrindas. Nuo įkūrimo muitų sąjunga keitėsi tiek kiekybiškai (nuo 6 narių išaugo iki 27), tiek kokybiškai (virto bendrąja rinka). Dėl jos palengvėjo prekyba tiek pačioje Europos Sąjungoje, tiek ir su trečiosiomis šalimis – taip prisidėta prie Europos klestėjimo.

Kartu su valstybėmis narėmis Komisija įsipareigojo atlikti esminę muitinės vaidmens peržiūrą, kurios išvados aptartos su valstybių narių muitinės institucijų vadovybe. Visų sutarta, kad reikia tobulinti veiklos metodus, tačiau pirmiausia reikėtų gerinti koordinavimą. Todėl svarbu užtikrinti, kad šiame komunikate numatyta strategija sulauktų politinės paramos.

Dabartinė muitinė veikia sparčiai kintančios aplinkos sąlygomis: keičiasi gamybos ir vartojimo pobūdis, auga tarptautinė prekyba, atsiranda įvairių rūšių visuotinė grėsmė, kaip antai: terorizmas, organizuotas nusikalstamumas, klimato kaita, ir nauji rizikos veiksniai, pvz., prekyba pavojingomis prekėmis.

Šiomis aplinkybėmis ES muitinių vaidmuo yra itin svarbus: jų misija – atliekant tiekimo grandinės priežiūrą prie ES išorės sienų ir pačioje ES nuolatos užtikrinti visuomenės saugojimo ir prekybos lengvinimo pusiausvyrą. Muitinės tarnybos turi informaciją apie visų į ES importuojamų arba iš jos eksportuojamų prekių judėjimą ir naudoja modernias visų rūšių prekių priežiūros sistemas ir metodus. Per ES išorės sienas gabenamų prekių srautai yra milžiniški.

2006 m. apdorota maždaug 173 milijonai muitinės deklaracijų¹. Tik itin veiksmingos muitinės gali įveikti tokį milžinišką skaičių per daug nevėluodamos ir nesudarydamos sąlygų nesąžiningam, nepageidaujamam ir neteisėtam prekių gabenimui.

Siekiant sudaryti muitinėms galimybę toliau sėkmingai dirbti savo darbą kintančios aplinkos sąlygomis pradėta plataus užmojo reforma. Pirma, atnaujinama teisinė aplinka, netrukus bus paskelbtas neseniai priimtas Modernizuotas muitinės kodeksas². Antra, įgyvendinamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas ir kuriama visos Europos elektroninės muitinės sistema³, t. y. nepopierinė muitinės ir verslo aplinka, kurios tikslas – sukurti stabilų visų Bendrijos muitinės įstaigų, muitinės ir kitų pasienyje veikiančių valdžios institucijų bei valdžios institucijų ir įmonių ryšių tinklą.

Šiuo komunikatu siekiama papildyti reformos procesą dar vienu elementu, susijusiu su muitinių institucijų darbo **organizavimu ir poveikiu žmonėms** ateityje. Pateikiamas išsamus ilgalaikės plėtros, grindžiamos muitinės strateginių tikslų atnaujinimu, pasiūlymas. Siūloma modernizuoti darbo metodus, ugdyti darbuotojų gebėjimus ir naudingai bei veiksmingai persikirstyti išteklius.

Šiuo paskutiniu reformos elementu muitinei bus sudaryta galimybė vystytis kartu su tarptautine prekyba, kad piliečiams, įmonėms ir vyriausybėms būtų toliau teikiama apsauga, kurios jie tikisi, ir skatinamas ES ekonominis konkurencingumas.

¹ Importo ir eksporto vertė 2006 m. viršijo 2 500 mlrd. EUR.

² Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (Modernizuotas muitinės kodeksas), pasiūlymas (COM(2005)608, 2005 12 5) ir Tarybos bendroji pozicija (OL C298E, 2007 12 11, p. 1).

³ Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas 70/2008/EB (OL L 23, 2008 1 26, p. 21).

2. MUITINĖS VAIDMENS SVARBA

Sukūrus bendrąją rinką, valstybėse narėse buvo panaikinti visi tarpusavio pasienio formalumai. Šalių muitinės tapo atsakingos už išorės sienos apsaugą, susijusią su prekių gabenimu, ir taip virto vienintele užkarda tarp neteisėtos ir pavojingos tarptautinės prekybos ir judėjimo laisvės bendrojoje rinkoje.

Be kita ko, šalių muitinės taip pat atsakingos už veiksmingą finansinių Bendrijos interesų apsaugą, nes importuojamų produktų muitai sudaro 15 % visų Bendrijos biudžeto pajamų (maždaug 17 mlrd. EUR per metus).

Nuo tada, kai 1993 m. buvo skurta bendroji rinką, pasikeitė tarptautinės prekybos sąlygos: prekių ir medžiagų tiekimo šaltiniai tampa vis globalesni, o su tokiais sąvokomis, kaip „tikslus pristatymo laikas“ („just-in-time delivery“), siejami ekonominių operacijų vykdytojų lūkesčiai, kad muitinės kontrolė būtų kuo mažesnė. Tačiau ir teroristų bei nusikalstamų organizacijų metodai itin išstobulėjo.

Glaudžiai bendradarbiaudamos su kitomis institucijomis, ES muitinės atlieka **itin svarbų** vaidmenį:

- remiant teisėtą prekybą ir stiprinant konkurencingumą,
- užtikrinant teisingą muitų ir mokesčių mokėjimą,
- kovojant su klastotėmis ir piratavimu,
- apdorojant informaciją, vertinant prekybos pobūdžio pokyčius ir atliekant rizikos vertinimą, kad būtų atskleista apgaulinga, teroristinė ir nusikalstama veikla, ir taip prisidedant prie kovos su kitų rūšių sukčiavimu, organizuotu nusikalstamumu, narkotikais ir terorizmu,
- įgyvendinant prekybos politikos priemones (pvz., prekybos susitarimai dėl lengvatinio režimo, kvotos ir antidempingo priemonės),
- saugant aplinką ir piliečius nuo visų rūšių pavojingų prekių.

3. PRISITAIKYMAS PRIE KINTANČIOS IR SUDĖTINGOS APLINKOS

Sparčiai kintančios ir sudėtingos aplinkos sąlygomis šiandieninė muitinė privalo užtikrinti, kad ES piliečiams ir bendrovėms toliau būtų teikiamos aukščiausio kokybės paslaugos.

Muitinės teisinės ir technologinės aplinkos modernizavimas ir paprastinimas prasidėjo prieš kelerius metus, kai buvo gerokai pakeistas 2005 m. priimtas Bendrijos muitinės kodeksas⁴ ir taip ES muitinėms suteikti įgaliojimai taikyti kai kuriuos iš pažangiausių pasaulyje saugumo reikalavimų bei kurti aplinką, kuri nežlugdo teisėtos prekybos. Šiuos pokyčius tikimasi visiškai įgyvendinti iki 2009 m. vidurio.

---

⁴ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) 648/2005, iš dalies keičiantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2913/92, nustatantį Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 117, 2005 5 4, p. 13).

Visiškai įgyvendinus Modernizuotą muitinės kodeksą ir supaprastinus tvarką bus užtikrinama, kad muitinės ir įmonių darbas būtų geresnis, spartesnis ir pigesnis.

Elektroninės muitinės sprendimas jau dabar yra svarbus žingsnis susiejant nacionalinių muitinės informacinių ir komunikacinių technologijų sistemas, o tai naudinga tiek muitinei, tiek verslui. Atsižvelgdama į šiuolaikinės logistikos poreikius, visos Europos elektroninė muitinė padidins Europoje verslu užsiimančių bendrovių konkurencingumą, sumažins reikalavimų laikymosi sąnaudas ir padidins ES sienų saugumą.

Pasiūlymu⁵ iš dalies pakeisti nuostatas dėl tarpusavio administracinės pagalbos muitinės klausimais⁶ bus suvienodintos ir patobulintos dabartinės IT sistemos ir padidintos muitinės kovos su sukčiavimu galimybės.

Tai svarbūs teisiniai ir technologiniai žingsniai siekiant geresnio muitinės pasirengimo artimiausiai ateičiai ir vidutinės trukmės veiklai.

Tačiau būtina **žvelgti toliau** ir nustatyti **strateginį planą**, kuriuo siekiama modernizuoti muitinės darbo metodus ir, atsižvelgiant į tai, tinkamai ir darniai skirstyti išteklius.

4. STRATEGINIS PLANAS

Labai svarbus uždavinys – užtikrinti, kad muitinės, kaip modernios, atsakingos verslo partnerės, ginančios su Bendrijos finansais, sauga ir saugumu susijusius interesus, bendradarbiaujančios su kitomis vyriausybės institucijomis ir pasirengusios reaguoti į krizines situacijas ir naujus viešosios politikos poreikius, vaidmuo liktų itin svarbus. Todėl ES muitinės privalo įgyvendinti bendruosius strateginius tikslus.

Bendrieji strateginiai tikslai

- **Apsauga:** *ginti visuomenę ir finansinius Bendrijos interesus:*

1. užtikrinant, kad muitai ir mokesčiai būtų renkami tinkamai ir veiksmingai;
2. taikant veiksmingas kovos su neteisėtu, ribojamų arba draudžiamų prekių judėjimu priemones;
3. toliau tobulinant veiksmingą rizikos vertinimą ir taip prisidedant prie kovos su terorizmu ir nusikalstama veikla, įskaitant prekybą neleistinomis narkotinėmis medžiagomis, klastotėmis arba piratinėmis prekėmis;
4. atliekant prevencinį darbą, atskleidžiant muitinės teisės aktų pažeidimų arba sukčiavimo atvejus, pagal nacionalines taisykles atliekant jų tyrimus ir traukiant baudžiamojon atsakomybėn;
5. naudojantis tarpusavio administracine pagalba, kad būtų užtikrinamas tinkamas muitinės ir žemės ūkio teisės aktų taikymas.

---

⁵ Pasiūlymas iš dalies pakeisti 1997 m. kovo 13 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 515/97 dėl valstybių narių administracinių institucijų tarpusavio pagalbos ir dėl pastarųjų bei Komisijos bendradarbiavimo, siekiant užtikrinti teisingą muitinės ir žemės ūkio teisės aktų taikymą (COM(2006) 866, 2006 12 22).

⁶ *ES ir trečiųjų šalių priimtos nuostatos dėl tarpusavio administracinės pagalbos muitinės klausimais.*

- **Konkurencingumas:** *remti Europos bendrovių konkurencingumą:*

1. modernizuojant aplinką ir maitinės darbo metodus (pvz., numatant sistemomis grindžiamas koncepcijas, kuo darnesnius darbo metodus ir t. t.);
2. diegiant nepopierinę maitinės aplinką (elektroninę maitinę) ir
3. imantis aktyvių standartizavimo veiksmų – jei tinka, tvirtinti tarptautinius standartus, pvz., parengtus Pasaulio maitinių organizacijos ir rengti naujus ES standartus, kurie galėtų tapti pasaulinio masto pavyzdžiais.

- **Lengvinimas:** *toliau lengvinti teisėtą prekybą:*

1. kuriant ir tobulinant kontrolės sistemas, kad būtų kuo mažiau trikdomas prekių srautas ir kiek galima sumažinta administracinė našta, būtina vykdant kitus viešosios politikos uždavinius, tokius kaip saugumo reikalavimai, ir
2. sudarant teisėtiems ekonominių operacijų vykdytojams lengvesnes sąlygas, siekiant mažinti reikalavimų laikymosi sąnaudas.

- **Kontrolė:** *kontroliuoti ir valdyti tarptautiniam prekių gabenimui naudojamas tiekimo grandinės:*

1. tobulinant ir griežtinant veiksmingą tikrinimą tinkamiausioje tiekimo grandinės vietoje (pasienyje ir šalies viduje);
2. tinkamai ir nuosekliai įgyvendinant Bendrijos ir nacionalinius teisės aktus, susijusius su prekių kontrole ir judėjimu;
3. skatinant veiksmingus ir nuolatinius informacijos apie riziką mainus;
4. apsverstant informacijos mainų su svarbiausiais prekybos partneriais galimybę siekiant įdiegti visos tiekimo grandinės kontrolę ir valdymą.

- **Bendradarbiavimas:** *palaikyti, plėtoti ir skatinti kokybišką valstybių narių maitinių, maitinių ir kitų vyriausybės institucijų bei maitinių ir verslo bendruomenės bendradarbiavimą:*

1. plečiant dabartinį maitinių bendradarbiavimą;
2. koordinuojant finansinių Bendrijos interesų apsaugos veiksmus;
3. imantis pagrindinio vaidmens kuriant kuo nuoseklesnės veiklos koordinavimo su kitomis pasienyje veikiančiomis institucijomis priemonės („vieno langelio“ principas);
4. tobulinant bendradarbiavimo ir konsultavimosi su įmonėmis procedūras.
5. stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą arba **tarpusavio administracinę pagalbą** maitinės klausimais sudarant atitinkamus susitarimus su trečiosiomis šalimis ir aktyviau dalyvaujant tarptautiniuose forumuose, skirtuose tarptautinės teisės

klausimams arba tarptautinio pobūdžio sprendimams (pvz., dėl embargo, aplinkosaugos susitarimų, susitarimų dėl intelektinės nuosavybės teisių) aptarti.

- ***Bendra naujų darbo metodų kūrimo ir gebėjimų ugdymo koncepcija***

Siekiant įgyvendinti šiuos strateginius tikslus, reikia parengti tolesnio bendrųjų muitinės darbo metodų pritaikymo ir tobulinimo koncepciją. **Muitinė gali išlikti naudinga ir veiksminga tik nuolat tobulėdama ir strategiškai investuodama į igūdžius, gebėjimus ir resursus.** Šiame komunikate išdėstytoje strategijoje siūloma struktūrinė koncepcija, kuria remiantis bus galima užtikrinti, kad **šie pokyčiai visose 27 valstybėse narėse būtų įgyvendinti sinchroniškai ir darniai.**

5. POREIKIS TURĖTI STRATEGINĮ PLANĄ

Siekiant šių tikslų itin svarbi valstybių narių politinė parama. Prieš parengiant kartu su valstybėmis narėmis strateginį planą (kur strategija bus išdėstyta bendrais bruožais) ir išsamų įgyvendinimo planą (t. y. detalią priemonę, į kurią įtraukti visi strateginiam planui įgyvendinti būtini veiksmai ir projektai), Komisijai reikia užtikrinti, kad išdėstytiesiems bendriesiems strateginiams tikslams ir bendrajai koncepcijai pritartų Taryba.

Remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant Elektroninės muitinės sprendimą, pagal kuri daugiamėčiame strateginiame plane visiems suinteresuotiesiems asmenims (Komisijai, valstybių narių ir ekonominių operacijų vykdytojams) nustatytas individualaus nuosavų išteklių planavimo principas, siūloma parengti panašią strategiją ir užtikrinti darnų ir bendrą nurodytųjų bendrųjų strateginių tikslų įgyvendinimą.

6. IŠVADA

Komisija ragina Tarybą:

- pritarti nurodytajam strateginiam planui,
- remti pastangas užtikrinti visų duomenų mainų sistemų ir duomenų bazių, įskaitant skirtingas kovai su sukčiavimu, funkcinį suderinamumą ir funkcinį papildomumą,
- prašyti Komisiją, kad jos ir valstybių narių sudaryta Muitų politikos grupė parengtų atitinkamą strateginį planą ir išsamų įgyvendinimo planą,
- atkreipti dėmesį į tai, kad dabartines iniciatyvas papildančioje strategijoje muitinėms reikėtų išdėstyti aiškias gaires 2013–2019 m.